

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Kloušov

(1928) 1945–1960

Inventář

EL NAD č.: 167

AP č.: 533

Jana Mašková

Blovice 2019

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	9
Seznam použitých pramenů a literatury	10

Příloha

Seznam použitých zkratk	11
-------------------------	----

Inventární seznam

Úřad národního výboru	13
------------------------------	----

I. Úřední knihy

a) Účetní knihy	13
b) Pamětní kniha	13

II. Spisový materiál	14
-----------------------------	----

Spisy	14
--------------	----

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií zpřístupněných touto archivní pomůckou jsou:

Obecní úřad Kloušov, 1850–1945

Místní národní výbor Kloušov, 6. května 1945–11. června 1960

Obec Kloušov se nachází přibližně 2 km jihozápadně od Merklína.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Kloušov do správního okresu Přeštice. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, s účinností od 1. února 1949, se stala obec Kloušov součástí okresu Stod. Dne 12. června 1960 došlo k integraci obce Kloušov s obcí Merklín. Po sloučení obou obcí Místní národní výbor v Kloušově zanikl a obec Kloušov, jež se stala osadou obce Merklín, od té doby spravoval MNV v Merklíně.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 /1945 Ú. 1. pro národní výbory místní a okresní, schválená vládou Československé republiky z roku 1945, a na ni navazující vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. 1., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Národní výbory byly rozlišeny na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly

v pravomoci ministra vnitra.

Místní národní výbor v Kloušově byl ustaven 6. května 1945. Prvním předsedou MNV Kloušov se stal Jan Klička. Pro nespokojenost občanů, poukazujících na způsob jmenování tohoto předsedy, který podle jejich vyjádření „nebyl zvolen z lidu“, se funkce předsedy Jan Klička vzdal a ještě v témže měsíci byl nově jmenován předsedou MNV Kloušov Josef Rada.

Na základě vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění, bylo složení národních výborů přizpůsobeno podle těchto voleb. Na ustavující schůzi MNV Kloušov, která proběhla 30. června 1946, byl předsedou MNV jmenován opět Josef Rada.

Postupně, po celou dobu existence národních výborů, byly vydány stovky norem, které určovaly podmínky pro činnost národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací apod.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, zejména radu, která vykonávala především rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústavy Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústavou byly národní výbory definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský a obec Kloušov se stala jeho součástí.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik, které bylo svěřeno výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Kloušov se nacházelo v Merklíně stejně jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Kloušov od 1. ledna 1950 zařazena.

V červnu 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Kloušov. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly národní výbory nově rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Kloušov byl s počtem 174 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl

výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného okresního národního výboru. Funkci tajemníka MNV Kloušov zastával od 1. dubna 1952 Jan Andrlé.

V roce 1954 do existence národních výborů významně zasáhlo přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech a zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

Ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výkonech, a zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, zavedly důsledné rozlišování mezi národním výborem jako orgánem státní moci a jeho výkonnými orgány jako orgány státní správy. Pod pojmem národní výbor se od té doby rozuměl pouze orgán státní moci, tj. plenární zasedání (plénium) národního výboru. Národní výbor nadále vykonával svou působnost na svých plenárních zasedáních, stálými komisemi a svým výkonným orgánem, kterým byla rada.

Na základě zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, proběhly 16. května 1954 první skutečné volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří byli za svou činnost odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů.

Okresní národní výbor Stod na základě usnesení rady č. 60/1960 schválil sloučení obce Kloušov s obcí Merklín s platností od 12. června 1960. Název orgánu vykonávajícího správu v jemu určeném obvodu působnosti byl stanoven na MNV Merklín se sídlem tamtéž.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, obecní úřad v Kloušově obnoven nebyl.

Sídlo MNV Kloušov se od roku 1950 nacházelo v domě čp. 14, kde byla zřízena úřadovna tohoto MNV. Sídlo MNV se do roku 1950 se nepodařilo dohledat.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie archivního fondu MNV Kloušov (1 úřední kniha a 3 balíky spisů z let 1950–1960) byly do Okresního archivu v Blovicích předány pracovníkem MNV Merklín dne 30. června 1975. Do knihy přírůstků tohoto okresního archivu byly archiválie zapsány pod č. př. 480.

Archiválie původně uložené ve výše uvedených balících byly do kartonu přemanipulovány před prováděním generální inventury 2012–2014.

Další část archivního fondu MNV Kloušov, 1 balík archiválií z let 1953–1956, byla do SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích předána dne 28. dubna 2009 Obecním úřadem Merklín na základě skartačního řízení (č. j. SOAP/050-0260/2009). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány dne 29. června 2009 pod č. př. 40/2009.

Na základě skartačního řízení provedeného SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích u Obecního úřadu Merklín (č. j. SOAP/050-0232/2018) převzal archiv dne 13. května 2014 od Obecního úřadu Merklín pamětní knihu obce z let (1928) 1945–1954. Do knihy přírůstků byla archiválie zapsána pod č. př. 32/2014.

MNV se při vedení spisové služby pravděpodobně neřídil žádným, pro příslušné období platným, celostátně vydaným spisovým plánem. Nedochovaly se žádné podací deníky, které by svědčily o vedení spisové služby. Otisky prezentačního razítka se na archiváliích nenacházejí. Na archiváliích ve spisové podobě nejsou rovněž uvedeny žádné spisové znaky ani jednacích čísla.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu MNV Kloušov je (1928) 1945–1960.

Archivní fond MNV Kloušov obsahuje celkem 10 úředních knih z let (1928) 1945–1960, a 1 karton spisů z let [1939] 1945–1956.

Archiválie MNV Kloušov jsou uloženy také jako posteriora v archivním fondu Archiv obce Kloušov. Jedná se o účetní a pokladní knihu z let 1917–1949, která má v archivním fondu Archiv obce Kloušov inv. č. 16 a chudinskou knihu pokladní z let 1939–1945 (1949), která má v tomtéž archivním fondu inv. č. 19.

Prius archivního fondu MNV Kloušov tvoří zápisy z let 1928–1945 v pamětní knize (inv. č. 10) s časovým rozsahem (1928) 1945–1954. Jedná se o společnou knihu, jež byla

v letech 1928–1954 vedena dvěma původci, a to Obecním úřadem Kloušov, který v této knize vedl zápisy v letech 1928–1945, a MNV Kloušov, který pokračoval ve vedení zápisů v letech 1945–1954.

V pamětní knize obce (inv. č. 10) je zpětně popsána historie obce od první zprávy o jejím založení, tj. od roku 1373. Retrospektivně jsou v této pamětní knize zaznamenány roky 1914–1927. Součástí této pamětní knihy jsou následující archiválie: mapa Sudet v měřítku 1:25000 z roku [1939], Vyhláška z roku 1944, pokyny pro vedení obecních kronik, kandidátní listina KSČ z roku 1945, Výzva Zemského úřadu v Praze z roku 1940, leták Svobodné Evropy z roku 1954, novinový článek o zatčení ministerského předsedy Aloise Eliáše z roku 1941. Tyto archiválie byly následně z pamětní knihy vyjmuty a vloženy do kartonu.

Do pamětní knihy obce (inv. č. 10) je vlepený nepopsaný korespondenční lístek, dále pohled s vyobrazením obce, na kterém je zachycena obec a památník věnovaný padlým vojínům v první světové válce, a fotografie legionáře Jana Suchého.

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby patrně neřídili žádným spisovým řádem, bylo pro pořádání spisů využito umělé schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archiválií archivního fondu MNV Kloušov na Úřad národního výboru a jeho další rozdělení na část věnovanou účetním knihám, která je zastoupena těmito knihami, část věnovanou pamětní knize a část věnovanou spisovému materiálu. Část věnovaná spisovému materiálu obsahuje archiválie ve spisové podobě rozdělené věcně.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: každá úřední kniha je samostatnou inventární jednotkou. U spisů je inventární jednotka vytvořena její věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0812/2015), metodického návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem archiválií uložených v archivním fondu Místní národní výbor Kloušov je češtin, a případě části archiválií zařazených do inv.č. 13 i němčina.

Archiválie archivního fondu uložené pod inv. č. 11 obsahují osobní údaje. Nakládání s těmito archiváliemi a jejich obsahem, zejména při jejich využívání, podléhá omezením vyplývajícím z ustanovení zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, a zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v platném znění.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Chybí veškeré zápisy z jednání pléna a rady z období činnosti tohoto MNV, veškeré účetní knihy z let 1945–1949 a 1954–1958, podací protokoly z let 1945–1960. Torzem je i spisový materiál, kde chybí, až na výjimku, téměř veškeré dokumenty vzniklé činností MNV. Vzhledem k velmi malému počtu dochovaných archiválií vzniklých činností MNV Kloušov, zůstala součástí tohoto fondu jako ukázka i pokladní kniha z roku 1959, přestože archivní fond obsahuje i hlavní knihu z téhož roku.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archiválie archivního fondu jsou poškozeny pouze v následujících případech: inv. č. 1 a 2 nemají vrchní desky.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,25 bm. Po inventarizaci je celková metráž archivního fondu 0,19 bm, kdy 0,16 bm připadá na úřední knihy a 0,03 bm na karton.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek archivního fondu původně uvedených na EL NAD a současným stavem je dán sloučením spisového materiálu původně uloženého v kartonu a balíku do kartonu jednoho.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu v archivním fondu MNV Kloušov nebylo provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Přehled o ekonomickém vývoji a hospodaření obce poskytuje neúplná řada účetních knih (inv. č. 1–9). Historie obce je zaznamenána v pamětní knize (inv. č. 10). Informace o pohybu obyvatel v letech 1953–1956 podává inv. č. 11 (domovní přihlášky a odhlášky).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2019 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Kloušov uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 19. 11. 2019

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Archivní

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Přeštice*, inv. č. 86, sign. 603, karton č. 114, *Zápisy z ustavujících schůzí MNV*, 1946.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Stod*, inv. č. 12, sign. 102/1, karton č. 24, *Zápisy ze schůzí MNV*, 1952.

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Stod*, inv. č. 12, sign. 102/1, karton č. 25, *Zápisy ze schůzí MNV*, 1952.

Tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129–147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73–90.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
č. př.	číslo přírůstku
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MV	Ministerstvo vnitra
MNV	místní národní výbor
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
Ú. l.	Úřední list

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Úřad národního výboru**I. Úřední knihy****a) Účetní knihy**

1	Hlavní kniha	1950	ukn 1
2	Hlavní kniha	1951	ukn 2
3	Hlavní kniha	1952	ukn 3
4	Hlavní kniha	1953	ukn 4
5	Knih příjmů	1959–1960	ukn 5
6	Knih výdajů	1960	ukn 6
7	Pokladní deník	1952	ukn 7
8	Pokladní kniha	1959	ukn 8
9	Peněžní deník pro běžný účet	1959–1960	ukn 9

b) Pamětní kniha

10	Pamětní kniha Pamětní kniha Obecní úřad Kloušov (retrospektivně roky 1914–1927) 1928–1945 Pamětní kniha Místní národní výbor Kloušov 1945–1954 (mapa Sudet v měřítku 1:25000 z roku [1939], Vyhláška z roku 1944, pokyny pro vedení obecních kronik, kandidátní listina KSČ z roku 1945, Výzva Zemského úřadu v Praze z roku 1940, novinový článek o zatčení ministerského předsedy Aloise Eliáše z roku 1941, oznámení o tisku nové příručky pro kronikáře z roku 1945, leták Svobodné Evropy z roku 1954)	(1928) 1945–1954 [1939] 1945–1954	ukn 10 kar 1
----	---	--	-------------------------------------

II. Spisový materiál**Spisy****Evidenční obyvatelstva**

11	Domovní přihlášky a odhlášky	1953–1956	kar 1
----	------------------------------	-----------	-------

Finance a správa majetku

12	Výkaz hospodaření místního národního výboru	1950	kar 1
----	---	------	-------

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Kloušov
Značka archivního fondu:	MNV Kloušov
Časové rozmezí:	(1928) 1945–1960
Počet evidenčních jednotek:	11 (10 úředních knih, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	12
Rozsah v bm:	0,19
Stav ke dni:	19. 11. 2019
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 19. 11. 2019 - č. j. SOAP/50-603/2019